

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv ?

Digitálne technológie môžu priamo aj nepriamo vo veľkej miere pozitívne prispieť k dosiahnutiu cieľov Európskej zelenej dohody. Zavádzanie digitálnych riešení a využívanie údajov pomôže pri prechode na klimaticky neutrálne, obehové a odolnejšie hospodárstvo. Znalosť efektívnej a odbornej práce s digitálnymi technológiami je preto nevyhnutným predpokladom na ich úspešné využitie v rámci snahy o zlepšenie environmentálnych ukazovateľov v našom okolí ale aj na globálnej úrovni. Vďaka využitiu tzv. Big dát, umelej inteligencie, rôznych IoT senzorov ako aj technológie blockchain je možné znížiť energetickú náročnosť digitálnych technológií, objem používaných surovín ako je napr. voda, pomôcť so znečistením životného prostredia a najmä výrazne podporiť výskum a vývoj v danej oblasti.

Národná stratégia digitálnych zručností Slovenska a Akčný plán na roky 2023 – 2026 nemá konkrétne ciele v oblasti podpory budovanie zdravšieho životného prostredia, jeho dekarbonizácie či aktívnejšieho boja s klimatickou krízou. Je možné ale konštatovať, že každá z prioritných oblastí uvedených v tomto strategickom dokumente môže prostredníctvom navrhovaných opatrení napomôcť v snahe za budovaním prijateľnejšieho životného prostredia a rôznou mierou tak prispieť, v závislosti od podpory a dispozície ľudského kapitálu s potrebnými základnými či najmä špecifickými digitálnymi zručnosťami a ich efektívneho uplatnenia v súkromnej, akademickej či verejnej sfére.

Zároveň sa zohľadňuje aj prepojenie na tzv. Pact for skills,¹ ktorý obsahuje opatrenie: Action 6: Skills to support the twin transitions. Ide o prepojenie prenositeľných digitálnych zručností ako aj zručností potrebných pre dosiahnutie zelenej transformácie bez ohľadu na relevantný sektor.

Spolu s ďalšími opatreniami sa očakáva mierny pozitívny vplyv Národnej stratégie digitálnych zručností Slovenska a Akčný plán na roky 2023 – 2026 na znižovanie negatívnych klimatických dopadov prostredníctvom aplikácie a efektívnejšieho využitia digitálnych inovácií. Keďže opatrenia sú vo forme analytického materiálu, koordinácie aktivít a podporu vzdelávania, z ktorých budú plynúť samotné prospešné aktivity, v súčasnosti nie je možné kvantifikovať pozitívny vplyv na životné prostredie.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Neočakáva sa žiadny negatívny vplyv na chránené územia.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

¹<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en>

Neočakáva sa žiadny negatívny vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Neočakáva sa žiadny negatívny vplyv na životné prostredie

Metodický postup pre analýzu vplyvov na životné prostredie

Najvýznamnejšou časťou v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie je posudzovanie vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, chránené územia, najmä navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu a súvislú európsku sústavu chránených území (Natura 2000). Pri posudzovaní vplyvov sa predovšetkým hodnotia závažné vplyvy, ktoré sa podieľajú na zmene kvality životného prostredia vplyvom implementácie predkladaného materiálu.

Rozlišujeme nasledujúce typy vplyvov:

- priamy environmentálny vplyv je zmena v životnom prostredí, ktorá je vyvolaná bezprostredným uplatňovaním predkladaného materiálu,
- sekundárny alebo nepriamy environmentálny vplyv je zmena prvku životného prostredia spôsobená zmenou iného prvku,
- kumulatívny vplyv je vplyv na životné prostredie, ktorý možno očakávať v dôsledku pôsobenia vplyvu uplatňovania predkladaného materiálu, ak je tento vplyv vo vzájomnej funkčnej a časovej súvislosti s vplyvom všetkých doterajších, súčasných a plánovaných aktivít. Kumulatívny vplyv vzniká, keď napr. niekoľko zmien s nepatrným vplyvom má spolu významný vplyv, alebo keď niekoľko samostatných vplyvov predkladaného materiálu (napr. hluk, prach, vzhľad) má spoločný vplyv,
- synergia environmentálnych vplyvov je znásobovanie účinku kumulatívnych environmentálnych vplyvov na životné prostredie,
- pozitívny vplyv predstavuje zmenu stavu prvkov životného prostredia, ktorá zlepšuje podmienky života (napr. človeka, rastlín, živočíchov) a kvalitu ďalších zložiek životného prostredia (napr. voda, pôda, horninové prostredie, ovzdušie),
- negatívny vplyv predstavuje zmenu stavu prvkov životného prostredia, ktorá zhoršuje podmienky života (človeka, rastlín, živočíchov) a kvalitu ďalších zložiek životného prostredia (napr. voda, pôda, horninové prostredie, ovzdušie).

Pri posudzovaní vplyvov sa postupuje nasledovne:

- vykoná sa základné určenie významných vplyvov (priame, nepriame),
- urobí sa výber vhodnej metódy na prognózu vplyvov (odhad),
- určí sa druh vplyvu (napr. trvalý, dočasný, pozitívny, negatívny, pravdepodobný, nepravdepodobný, krátkodobý, strednodobý, dlhodobý, sekundárny, kumulatívny, synergický),
- určí sa veľkosť vplyvu (napr. veľký, stredný, malý), bolo by vhodné uviesť škálu na základe ktorej sa určila veľkosť vplyvu, doba pôsobenia a pod. (napríklad v percentách),
- určí sa plošný rozsah vplyvu (napr. ohraničenie oblasti s negatívnym zdrojom, napr. hluk, znečistenie ovzdušia),
- opíšu sa tie zložky životného prostredia, ktoré budú predpokladaným vplyvom najviac ovplyvnené (zložky citlivé na zmenu), a vykoná sa podrobnejšie zistenie vzájomných vzťahov (príčinné reťazce),

- zhodnotí sa environmentálna významnosť vplyvu (na základe zohľadnenia veľkosti a plošného rozsahu vplyvu, počtu dotknutých obyvateľov, citlivosti a zraniteľnosti územia),
- vykoná sa opis dôsledku zmeny sledovanej zložky životného prostredia na celkový charakter životného prostredia dotknutého územia.
- v prípade prepojenia aj s inými reguláciami, sa uvedú tie, v spojení s ktorými bude mať predkladaný materiál predpokladaný významný vplyv na zložky životného prostredia; uvedie sa, na ktorú zložku životného prostredia a ako.
- v prípade negatívneho vplyvu na životného prostredia sa uvedie, aké opatrenia budú prijaté na jeho zmiernenie.

Pri posudzovaní vplyvov predkladaného materiálu na životné prostredie je potrebné zamerať sa na to, aby sa v prehľadnej forme a pomerne rýchlou a jednoduchou metódou určili všetky závažné súvislosti vplyvov predkladaného materiálu na životné prostredie a možné trendy vývoja územia s uplatňovaním predkladaného materiálu a bez predkladaného materiálu. Pre tento účel sa využívajú rôzne metódy posudzovania. Pri výbere metód pre posudzovanie vplyvu na životné prostredie odporúčame prihliadať na nasledovné body:

- je metóda schopná účelne usporiadať, analyzovať a prezentovať informácie,
- druhy sledovaných vplyvov,
- ktoré zložky životného prostredia sú posudzované,
- aká je kvalita a rozsah základných dát,
- dostupnosť odborných poznatkov.

Kvalita procesu posudzovania vplyvov predkladaného materiálu na životné prostredie závisí od mnohých faktorov:

- od výberu členov pracovného kolektívu, ktorý bude posudzovanie vplyvu predkladaného materiálu na životné prostredie vykonávať,
- od získania vhodných informácií,
- od použitia efektívnych prognostických techník,
- od konzultácií a integrácií zistení pri vypracúvaní predkladaného materiálu a pod.

Zdroje informácií

Pri procese posudzovania vplyvu na životné prostredie je možné získať informácie a údaje na:

- Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky,
- orgánoch štátnej správy starostlivosti o životné prostredie (Slovenská inšpekcia životného prostredia, okresné úrady, odbory starostlivosti o životné prostredie),
- odborných organizáciách v zriaďovacej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (napr. Slovenská agentúra životného prostredia, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Slovenský hydrometeorologický

ústav, Výskumný ústav vodného hospodárstva, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, atď.),

- vysokých školách s environmentálnym zameraním,
- inštitúciách a organizáciách s environmentálnym zameraním.

Ďalšie informácie potrebné pre posúdenie vplyvov navrhovaného materiálu na životné prostredie je možné získať v:

- Štatistických ročenkách,
- Vestníkoch Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky,
- odborných publikáciách a časopisoch zameraných na ochranu a tvorbu životného prostredia,
- ročných správach o stave životného prostredia Slovenskej republiky,
- Záverečných správach z výskumných úloh riešiacich problematiku ochrany a tvorby životného prostredia a pod.